

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendők

Székelyudvarhely,

Bethlen-u. 5.

ev. ref. papi lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALADI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.

Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill

Az élet.

Életünk drága kincs, és ha az veszélyben forog, mindjárt ajkainkon a fohász: én Istenem ne hagyj el engemet! És mert életünk sokszor forog veszedelemben, gyakran fordulunk Isten irgalmasságához is.

Sokszor hangoztatjuk tehát a gondolatot: én Istenem, légy hozzám irgalmas, segíts meg és ne hagyj el engemet! Epen azért mert egy némely embernek mindig ajakán van, — néha talán egészen önkéntelenül is — az égi irgalom kérése, nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy csak az nyerheti meg az irgalmat, aki életét Isten szolgálatának szenteli, ezért teljes lélekkel igyekszik Isten törvényeinek megismerésére.

Mi tehát a keresztyén embernek kötelessége? Az, hogy midőn az evangelium igazságait befogadja, adja át magát egészen Istennek. Csak így lesz a keresztyén élete élővé; mert ekkor élete bizonyítja, hogy keresztyénnek lenni annyi, mint feláldozni a mi életünket a mi testvéreinkért: az emberekért.

A törvénynek megrontója a bűn és ezért a keresztyén meg kell, hogy utálja a bűnt, hogy méltó lehessen a bűnbocsánatra. Isten, a jóság és irgalom forrása megbocsátja a mi bűneinket ingyen kegyelemből; ez pedig arra kötelez minket, hogy mi is tanuljunk megbocsátani az embereknek.

Ez a türelem és az álhatatosság tana. Erre pedig nagy szükségünk van, mert az életben minden esemény, kisebb, nagyobb mértékben próbára teszi lelki erőnket. Nézzük csak: anyagi veszteség ért, keresetet kell viseljünk, avagy bánat emészt? Hát nincs-e megírva: e világban sok nyomorúságtok leszén? — Hűséges ragaszkodásunkért kinevet a világ. Nem mondotta-e Jézus: sok ha-

zugságot fognak mondani rólatok én érettem? — Bizon az irás intései és saját szívünk küzdelmei között juthatunk el csak az istenfiúságra!

A szélvihar is néha a földig hajtja a fiatal fákat; azt vélnénk, hogy a vihar megrontja azokat, pedig megerősíti. Nemcsak a nyári eső és a napfény növelik az ifju fákat, hanem a szél és a vihar is.

Az erkölcsi világban is a küzdelem fejleszti az erőket. A hol nincsen küzdelem, ott az erő sem fejlődhetik. Ezért a legrosszabb nevelési mód bizonyára az, amely a növendékeket minden életküzdelemtől megkiméli.

Isten azt akarja, hogy a természet ismeretét fáradsággal sajátítsuk el és ez által fejlődjék értelmünk. Különös lenne, ha az erkölcsi világ e törvény alól kivétnék!

Krisztus is megharcolta az élet nagy harczát, ezért mi, mint keresztyének az ő küzdelmeiben szintén részesek kell hogy legyünk, hogy dicsőségének is részesei lehessünk. Ime Pált, a nagy apostolt, és a reformátorokat: Zwinglit, Luthert, Kálvint is félelmek és harczok között növelte nagyokká az Isten. És ha e választottaknak is, kik mellett mi csak gyenge csemeték vagyunk, küzdeniök kellett, a mi növekedésünk annál inkább küzdelmek és kitartás árán történhetik meg.

Azért ha valaki sorainkból, kifáradva az eredménytelen munkában, félre akar állani, mit tanácsolhatnánk mást neki, minthogy ismét vegye föl az ő igáját és küzdjön. Az emberek rendszeren kétféle okból szoktak félre vonulni a küzdelem mezejéről. *Egyik ok: a sértett büszkeség.* Keserű lélekkel mondja a csalódott ember: megtettem mindent, a mi tőlem telt, de hasztalan volt mun-

kám, küzdöttem, verejtékeztem, imádkoztam, mind hiába Az a kérdés, hogy vajjon minden csalódások daczára is igazságos-e a munka félbeszakítása? És azt mondom nem! Ime a szántóvető ember, ha rossz volt a termése, nem azt mondja: többé nem vetek; hanem újra szánt és vet reménységre. Így a lelki élet mezején is az igaz ember el nem csügged, hanem küzdve és bizva bizik. És akik mindvégig hiveknek találtnak; igaz az Isten, hogy azoknak megadja az igazi küzdők méltó bérét.

Óh, ha az emberek felényi buzgósággal keresnék az Istent, mint a világi javakat, senkinek sem lenne oka panaszra, és ha mégis kislelkűen félreállanak sokan, az csak azt bizonyítja, hogy soha sem keresték igazán a lelki javakat.

A másik ok, a csüggedés. Az élet harczaiban sokan hamar reményüket vesztik, kifáradnak. Sokszor éppen a kiváló embereket fogja el könnyen a csüggedés. Félnék és aggódva küzdenek a derekuk, pedig e félelem már törekvésük komolyságának bizonyítéka. Legyen azért bizonyos minden küzdő, ha kitartással és komolyan harcol, a küzdő pálya komálya előbb-utóbb fényre derül.

Az élet harc és küzdelem! Itt e világban látszat szerint sokszor nem az erőseké a küzdelem, nem a gyorsaké a futás és nem a bölcséké a kedvesség. De azért mégis nem szabad elfelejtésük, hogy Istennek gondolatai nem a mi gondolataink, Istennek útjai nem a mi útaink, az ő segelme késheetik bölcs okokból, de soha el nem marad; ezért mi az Istent feltétlen bizalommal, alázattal és kitartással kell szolgáljuk.

Ha az élet rendeltetését így megértettük, tapasztalni fogjuk, hogy a jó cselekedetekben való alhatatossággal a tisztesség és a halhatatlanság

együtt jár. Tapasztalni fogjuk, hogy isten soha sincs távol azoktól, a kik igazán keresik őt. Kereszük azért mindenek felett Istennek országát. Ha világi helyzetünk kedvező, töltsük bé azt hasznosan és tisztességgel; ha pedig talán szükölködünk, higyjük el, hogy majd kipótolja Isten szükseinket, tiszta és romolhatatlan kincsekkel. Legyen azért a mi életünk élet az Istenben, a Krisztus által: akkor elnem apad többé a dicséret mondás a mi ajkainkról, mert megismerjük Istenünk felséges áldozatait, ki: testvérül adta nekünk az üdvözítőt, jövendő hajlékul a menyországot, társakul az üdvözült lelkeket, jutalmul az örök életet.

Péchy Árpád,

brassói ev. ref. lelkipásztor.

Istentiszteleti rendtartás a magyarországi református keresztyén egyházban.

(Javaslat. Az egyetemes konvent megbizásából készítette Novák Lajos sárospataki theologiai tanár)

(Folytatás.)

c) Könyörgéses,

ugyancsak a halottas háznál eképpen: 1. Fohász (k.). 2. Gyülekezeti ének vagy karének. 3. Könyörgés (sz.) Miatyánk. 4. Gyülekezeti ének vagy karének.

37. §. Az uton való éneklés elmarad.

38. §. A temetési szertartás mind a három esetben a temetőn ér véget, következőképpen: 1. Gyülekezeti ének: 1. v. Utána lehet karének is. 2. Rövid beszéd az I. Kor. XV. alapján (k.). 3.

TÁRCZA.

Az élet kezdetén.

— Egy kezdő papnak elbeszéli egy öreg pap. —

Irta: *G. Diószeghy Mór.*

— Öcsém, én így kezdtem meg az életet:

Megházasodtam. Márczius hónapot irott akkor a kalendárium, ablakunk alatt fakadt már az orgonabokor, a parókhia korhadt nádfödelén igazgatta tavalyi fészket a megérkezett gólyapár. Mi is hozzá fogtunk a mi fészünk megrakásához. Hát ez bizony kívülről nem valami mutatós volt, különösen a környezete. Nagyon elhagyatott, sokáig pap nélküli kis parókhia volt. Semmi kerítés. Csak egy félkapu a kapufélfán. Mikor ezt jól szemügyre vettük az asszonykával, hangos kedvvel sokáig is tanácskoztunk a felett, hogy vajjon mitől jó ez. Mert azt hallottuk, hogy sok uri kurián nem szokott kapu lenni, hogy a vendég szabadon járhasson ki s be, de hogy egy félkapu mire való egy szegény parókhian, erre nézve nem tudtunk szegeletre jönni. És mivel nem tudtunk

— tűzifánk pedig nem vala — szép csendesen kiemeltém a sarkából és lassanként felvagdaltam. Egy hétig főzött a tűzénél a feleség. Persze, hogy a kurátor zugott érette, még gyűlést is emlegetett, de őt is kinevettük, mit gondol? Egy félkapu. Vagy dupla, vagy semmi.

Mondom, hogy kívülről nem volt valami mutatós ez a mi fészünk, tehát neki fogtunk, hogy annál csinosabbá, puhábbá tegyük belül. Nem ment nehezen, mert nem sok lakosztályból állott biz' ez. Egy első szoba (ma szalonnak csufolnák), egy hátulsó szoba, amely nyáron hálószoba, ebédlő, iroda, télen konyhával szolgált. Ennyi volt az egész. De hát még szerencse volt, hogy csak ennyi volt: ha több lett volna, nem tudtuk volna bebutorozni. Szegény árva leány volt az asszony, az atyafiak adogatták össze, ami éppen kellett. Magamnak is, a palástomon kívül semmi a kerek világon. Hanem azért pompásan berendezkedtünk. Kedves volt, meleg volt, puha volt, mint egy madár fészek. Nekünk nem kellett több, sokszor még ennyi se, egy zugoly is elég volt. Azt hittük, hogy ezen kívül nincs is világ a világon.

Hanem persze a feleség akkor is okosabb és előrelátóbb volt, mint én. Gondolt arra is, hogy

Gyülekezeti ének: 19. dics. 3. v. »Nincs már szívem félelmére«. 4. Megáldás (k.). 5. Gyülekezeti ének. Utána lehet karének is.

39. §. Temetés utáni gyászistentisztelet csak rendkívüli esetben s csak felsőbb egyházhatósági rendeletre tartható. Rendje ugyanaz, a mi a prédikációs temetésé.

40. §. A kiválóbb egyházi és iskolai vezetők érdemeit emlékbeszéd tartásával is lehet méltatni. Ez azonban sohasem istentisztelet.

V. Lelkész-szentelés.

41. §. Felszentelésben csak a külső elhivatást nyert, hivataluk elfoglalása már egyházhatóságilag felhatalmazott rendes lelkészek (E. T. . . . §.) és lelkészminőségű tanárok részesítendőek.

42. §. A felszentelés egyszersmindenkorra szóló s ugyanazon a személyen többé nem ismételtető.

43. §. A lelkész-szentelést bármely, az illetékes egyházi hatóság által felhatalmazott rendes lelkészi minőségű egyén elvégezheti ugyan, de végrehajtására első sorban mégis az esperesek, illetőleg theologiai és lelkészminőségű főiskolai tanároknak nézve a püspökök az illetékesek.

44. §. Illetékes esperese vagy püspöke helyett más lelkésszel bárki is csak az illetékes esperes vagy püspök beleegyezésével szenteltetheti fel magát.

E beleegyezés meg nem tagadható.

45. §. A református lelkészszé lett kath. lelkész felszentelendő.

46. §. A lelkész-szentelés helye az az egyházközségi templom, a hol a felszentelendő rendes lelkészi hivatalt nyert; ideje: a beköszönés ideje, a melyet az esperes, a lelkész és presbiterium együttesen állapít meg.

A felszentelésnek a lelkész beköltözésétől számított egy hónap alatt meg kell történnie.

A theologiai és főiskolai lelkészminőségű tanárok a püspöki székhelyen szentelendők fel a püspök által.

47. §. A lelkész-szentelés rendje ez: 1. Ünnepi istentisztelet az 1—8. számig; az 1. és 3. számot a felszentelő, az 5. és 7. számot a felszentelendő végzi (beköszön). Ezután a felszentelő és a felszentelendő az urasztalához lépnek és ott egymással szemben megállnak. Ott 2. A felszentelő fohászt mond (k.). 3. Ének: 1. v. 4. A felszentelő szertartási beszéde (k.). 5. A felszentelendő fogalma és eskütétele. Mind a kettő kötött; az eskümintát egy harmadik lelkész olvassa. 6. A felszentelés kézrátétellel és könyörgéssel (k., a felszentelendő térdepel). Testvéri csók. 7. Ének: 1. v. 8. A felszentelendő beszéde a felszentelthez és a gyülekezethez (sz.) 9. A felszentelt könyörgése (sz.) — Miatyánk. 10. A felszentelt megáldja a gyülekezetet. 11. Hirdetés. 12. Éneklés.

VI. A püspökszentelés.

48. §. A püspököt az egyházkerület esperesei szentelik fel, a kerületi közgyűlés által megállapított helyen és időben.

49. §. A felszentelési szertartást vezető és végző esperest szintén a kerületi közgyűlés jelöli ki.

50. §. Maga a szertartás ünnepi istentisztelettel összekötve megy végbe, melyen az 1. és 3. szám alattiakat a kijelölt esperes, az 5. és 7. szám alattiakat a püspök végzi el.

Gyülekezeti éneklés után (8. szám) a püspök a kerületi főjegyző kíséretében az urasztalánál ülő esperesek körébe lép, akik felállanak és ott: 1. A

ha a szív tele van is, mindenesetre a kamarának sem szabad egészen üresnek ienni, mert ebből mégis csak baj kerekedik. Egy napon így szólt hozzám:

— Kedves! Holnap vásár van a városban, jó lenne egyet-mást beszerezni, mert amit az atyafiak adogattak, amikor ide jöttem, már éppen a fogyatékán van.

Hát erre a beszédre nagyon megrökönyödtem, mert az utolsó tallérocskát felváltottam már és helyébe nem jött más. Meg se' halt senki, nem is született, házasodni meg éppen nem, hát miből is került volna egy néhány krajczár. Mi lesz már most. Mélabusan kérdeztem:

— Mik kellenének, édes?

— Jöjjön, állítsuk össze.

Az asszony vett egy fél iv papirosat, egy plajbászt és irta: cukor, kávé, rizskása stb., stb., majdnem tele irta az egész papirost.

— Mennyi kellene erre, édes? Kérdeztem még mélabusabban.

— Kitélik talán tíz forintból.

Erre aztán olyat sóhajtottam, mint egy erdő zugás. Tíz pengő forint! Aratás óta nem láttam ennyi pénzt egy rakáson és aratásig nem

is látok. Mi lesz most? Megmondani resteltem. Hitelbe én még nem kértem senkitől. (Hogy bele tanultam azóta.) Istenem, hogy is jött ez a nagy baj réám, mikor milyen boldog voltam.

Persze az asszony az ő éles szemével, vagy a jó lelkével mindjárt kitalálta, hogy nálam baj van, sőt mint az ügyes doktor, azt is eltalálta, hogy mi a baj. Elkaczagta magát:

— Ugy-e, magának nincs pénze?

— Az — az . . . hogy . . . volt . . . lesz . . . édes . . .

— Csacsi! Hát miért nem mondta? Van nekem. Az atyafiak adták, ha nagyon megtalálok szorulni . . . Negyven pengő.

Olyat ugrottam örömben mint egy gumi-lapda. Negyven pengő! A török császárnak sincs talán több, így aratás előtt.

Másnap füttyörészve ballagtam be a városba. A kelő naptól ragyogott az egész világ, én pedig azt hittem, hogy ez a szép, ragyogó világ egészen az enyém.

. . . Én így kezdtem öcsém az életet. Ma nem így kezdik és mégis teli van a szájuk panasszal.

vezető esperes fohászt mond (k.). 2. Gyülekezeti ének: 1. v. 3. A vezető esperes elmondja a szertartási beszédet (k.) 4. A püspök feleskuszik; az eskümintát a főjegyző olvassa (k.). 5. A felszentelés, kézrátétellel és könyörgéssel (k.), melyet a vezető esperes mond. Ez alatt a püspök térdel, az esperesek jobb kezüket a püspök fején nyugtatják. Testvéri csók. 6. Gyülekezeti ének: 1. v. 7. A püspök megáldja a gyülekezetet (sz.). 9. Hirdetés a vezető esperes által. 10. Gyülekezeti ének.

VII. Templomszentelés.

51. §. A templomszentelésre összegyűlt lelkészek, tanítók, egyházi tisztviselők stb. a püspök vagy esperes vagy helyettesök vezetése alatt énekelve mennek a lelkészi lakról a templomhoz, hol az egyház gondnoka néhány szóval a templom kulcsát a szentelés végrehajtására hivatott lelkésznek átadja, ki a templom főajtóját a Szentháromság Isten nevében, az Ő nevének dicsőítésére megnyitja.

A gyülekezet a templomban elhelyezkedik, mialatt vagy énekelnek, vagy orgona szól.

52. §. A felszentelési istentisztelet és a szertartások rendje ez: 1. Rendes istentisztelet úgy, mint vasárnapon, az 1—8. számig. A liturgia részt (1. 3.) a felszentelő, a szószéki szolgálatot (5. 7.) az arra felkért lelkész végzi. Éneklés után (8. sz.).

2. A felszentelő az úrasztalához lép, felszentelő imádságot, Miatyánkot és áldást mond; a még hátralevő szertartások sorrendjét kihirdeti s a templom számára való adakozásra a gyülekezetet felhívja.

3. Gyülekezet éneke: 1—2. v. 4. Keresztelés, házasságok esketése, urvacsoraosztás a már előadott rend szerint. Az egyes szertartásokat más meg más lelkész végzi s egy-egy énekvers választja el egymástól. 5. Gyülekezeti éneklés.

VIII. Egyéb felszentelési cselekmények.

53. §. Ideszámítandók: a templom alapkövének letétele, gombfeltétele, harangok, iskolák, emberbaráti intézetek, temetők felszentelése.

54. §. E szentelési cselekmények rendje a következő: 1. Fohász (sz.) 2. Gyülekezeti ének: 1—2. v. 3. Alkalmi beszéd (sz.) 4. Ének: 1. v. Lehet karének is. 5. Felszentelő könyörgés (sz.) 6. Ének: 1. v. Lehet karének is. 7. Miatyánk. Áldás (sz.) 8. Gyülekezeti ének.

55. §. Az orgonaszentelés rendje ugyanaz, ami a vasárnapi rendes istentiszteleté.

Függelék.

Az egyházi előljárók, tisztviselők felesketése.

36. §. Az egyházközségi előljárók, u. m. a fő- és aligondnokok, presbiterek felesketésének a templomban, a vasárnap délelőtti istentisztelet alkalmával, a pásztori áldás után kell végbemennie, eképpen.

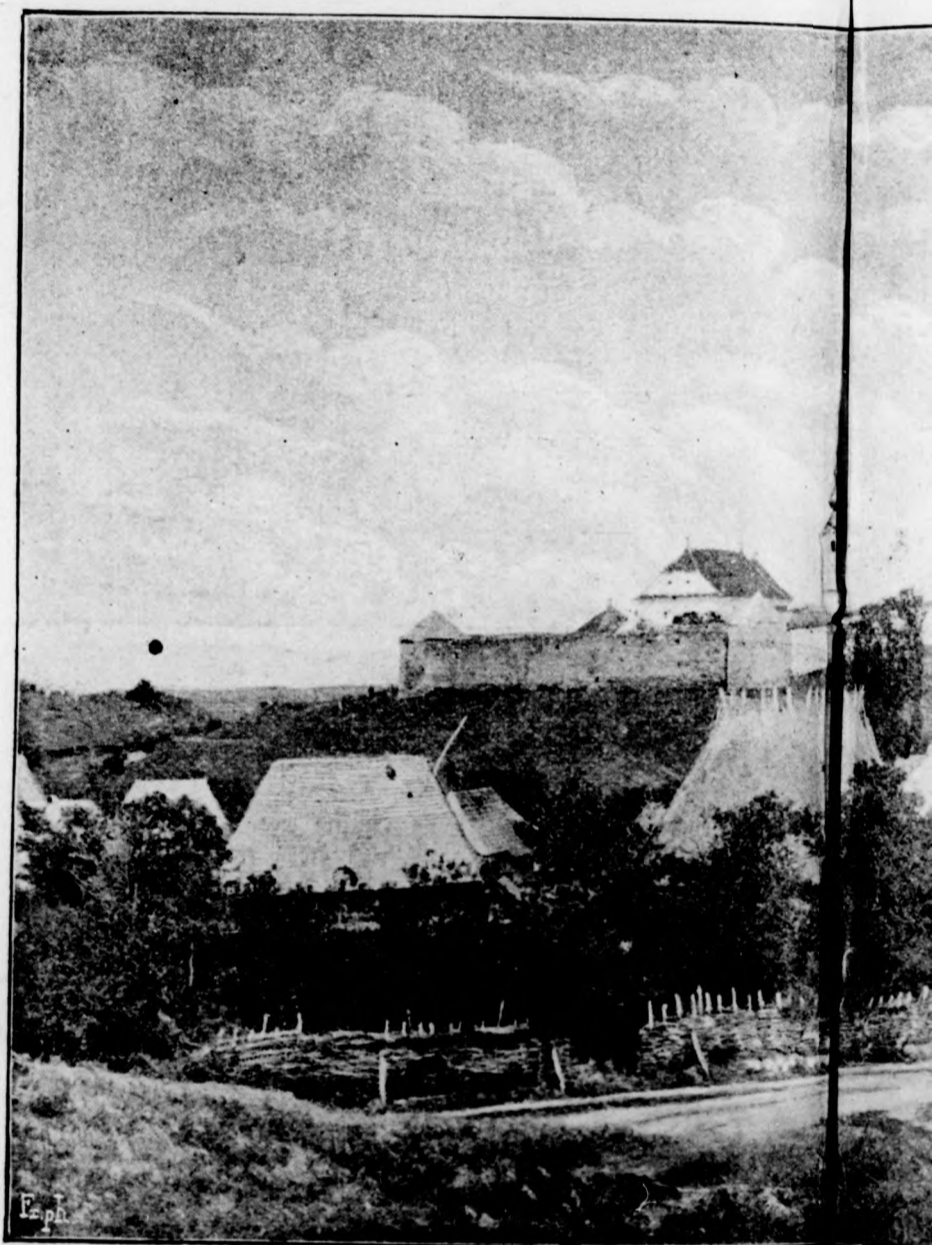
A felesketendő kiállanak az úrasztalához, hol a L. az illető hivatalra tartozó rövid, biblikus

beszéd (sz.) után őket a megállapított eskümintá (k.) szerint felesketi, rövid könyörgéssel (k.) megáldja és kézfogással elbocsátja.

A presbiterium által alkalmazott hivatalnokok, szolgák felesketése a presbiterium előtt megy végbe rövid intelem és áldáskivánás kíséretében.

57. §. A tanítók, énekvezérek az egyházmegyei közgyűlés előtt esketendő fel.

58. §. Magasabb foku egyházi előljárók, u. m. az egyházmegyei és egyházkerületi tisztviselők felesketése az imádsággal megnyitott közgyűlés elején, a megállapított esküszöveg elmondásával

AZ ILYEFAL REF. TEN

menjen végbe a szokásos üdvözlő és programmbeszédekkel együtt.

A püspöki programmbeszéd is idetartozik.

Záróhatározat

59. §. Az itt, lényeges vonásokban megállapított istentiszteleti rendtartás részletes kidolgozásával, megfelelő liturgiás könyv szerkesztésével és közrebocsátásával az egyetemes konvent bízta meg.

Isten igéje.

Az ifjuság három ékessége.

»Vigyázzatok, álljatok meg a hitben férfiasan és erősen; minden dolgokban a szeretet vezessen.«

I. Kor. XIV. 13. 14.

K. Gy! A népoktatási intézetek megnyílása, gyermekeink testi, leki fejlődése nem lehet közönyös sem a szülőkre, sem az anyaszentegyházra,

VEFALREF. TEMPLOM.

sem a társadalomra. Az ifjuságban egy nagy *nemzeti kincs* rejlik, melyet napvilágra hozni és kicsiszolni: az iskolák vannak hivatva. A nevelésnek az emberi életre gyakorolt kiváló fontosságát már a régi görögök és rómaiak felismerték, s elsősorban náluk is akadunk az iskolázás nyomaira. Athénében nemcsak szónoklati és bölcsészeti iskolákkal találkozunk, hanem azok mellett virágoztak a kicsinyek számára felállított *fiúiskolák* is. A görög műveltségre nagy befolyást gyakorolt Solon ama törvénye, mely szerint a fiú pert indíthatott apja ellen, ha az elmulasztotta őt a *testi*

nevelésben, zenében, írásban, olvasásban, számolásban kiképezni.

Rómában hasonló nyomaival találkozunk az iskolázásnak; nemkülönben Zsidóországban is Ismeretes előttünk is a próféta mondása: *El vész a nép, mely tudomány nélkül való.* Nyilvánvaló, hogy ez igékben a próféta a nevelés fontosságát hirdeti.

Nagyobb lendületet adott, s úgy szólva, megvetette az alapját az iskolázásnak a keresztyén vallás elterjedése. Krisztus maga volt az első és igazi, nagy tanítómester. Tanítványainak is amaz utasítást adá: »*Elmenvén, tanítsatok minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és Szentléleknek nevében.*« (Mat. XXVIII. 19.) Az apostoli korban ugyan még a felnőtteket tanították a ker. vallás igazságaira, de már a rá következő századokban, a kicsinyek elemi oktatásra is sulyt fektettek.

Magyarországon, szintén a keresztyén vallás behozatalával egyidőben állítanak fel iskolákat, melyekben az úgy nevezett *hét szép művészetet* tanították, vagyis: a *vallást* és *egyházi éneket, ékesszólást, gondolkozást, számtant, zenét, mértant* és *csillagászatot.*

Az iskolázás alapján azonban a *reformáció* veti meg. A hol csak egyházak alakultak: a templomok mellett mindenütt felépültek az *iskolák* is. Reformátoraink úgy tekintették az iskolákat, mint az *egyházak veteményes kertjeit*, melyek nemcsak a haladásnak, fölvilágosodásnak fáklyáját gyujtsák meg, hanem az egyház számára is buzgó, hiterős tagokat, a haza számára munkás polgárokat nevelnek. Az iskolák igazi célját és rendeltetését tehát a reformáció domborítja ki, mindazon által az iskolaügy még késő időkig felekezeti ügy marad. Ez e cél pedig nem lehet más, mint az, hogy az iskolák a növendékeket *előkészítsék az életre.* A régi rómaiak ezt úgy fejezték ki: ne az iskolának, hanem az életnek tanuljunk.

Szép és magasztos az iskolák hivatása, de azt a hivatást csak úgy tölthetik be, ha a *növendékek is megértik*, s teljes erejükből arra törekednek, hogy azt előmozdítsák. Mert a megvetők hiába hintegetik a jó magvakat, ha azok az útszélre hullanak és az égi madarak elkapdossák. Engedjétek meg azért, kedves növendékek, hogy a felolvasott igék alapján, ez alkalommal ti elöttek a *tanuló ifjunak három ékességéről szoljak*, mely nem más, mint az *éberség, hitbuzgóság* és *jó magaviselet.* Azt hiszem, hogy rövid tanításom a gyülekezetet is érdekelni fogja.

* * *

1. Éberség.

Vigyázzatok! Legyetek éberek így int az apostol. S nem ok nélkül, mert az éberség igen fontos kelléke az emberi élet boldogságának. A ki a léleknek Istentől adott, ezen drága adományát okosan használja, az egyfelől igen sok bajt és veszedelmet hárit el magától; másfelől pedig, ismereteit gazdag kincsekkel gyarapíthatja. Reátok

nézve is ebből a két szempontból fontos az éberség. Egyfelől *erős fegyver*, mellyel ellene állhatok a gonosznak; másfelől *biztosíték* az iránt, hogy iskolai esztendő nem fog eredmény nélkül végződni egyikre se.

Mekkora aggodalommal, s milyen szép reménységgel bocsátottak ki szüleitek ölelő karjaik közül. Félnak, aggódnak, ha vajjon lelketeknek tisztaságát, ártatlanságát, melyet a szülői házban semmi be nem fertőzhetett, megtudjátok-e örizni? Ha vajjon tiszta szívet, alázatos lelket visztek-e majd haza és az engedelmséget, a szülői szeretetet megőrzitek-e irántok az iskola falai között is? De, a féltő szeretet mellett, mégis reménykednek, hogy fáradságos munkájuk gyümölcse, mit reátok fordítanak, nem hull a porba, hanem ismeretekben, jó erkölcsökben megrakodva tértek majd haza.

Vigyázzatok azért, mert a ti ellenségeket: a gonosz, mint a zsákmányra leső oroszán, széjjel jár, hogy megejtsen titeket, és hatalmába kerítse lelketeket. Ismeritek-e ezt az ellenséget? *Hanyagság, téllenség, engedetlenség, paráznaság*: a neve. Tanítóitok, nevelőitek, legnagyobb gond és figyelem mellett, sem őrizhetnek meg ettől, ha ti magatok nem vigyáztok. Legyetek éberek, ne hogy szívetekhez férközzék, mert akkor foglyul ejt az egész életen át. Legyőzéshez a leghatalmasabb fegyver az éberség, az ernyedetlen szorgalom, a munka. Már a régiak megmondották, hogy a *henyeség az ördög párnája*. Azért, ha látjátok felétek közeledni kiáltásotok neki: *Távozz Iölem sátán!*

Vegyetek példát a kicsiny méhektől és hangyáktól és legyetek ti is *szorgalmas munkások*, mert lelketek csak így rakodik meg hasznos ismeretekkel, s az iskola is csak így válthatja be a hozzája fűzött várakozást. Jusson eszedbe, hogy ti nem az iskolának, nem a ti tanítóitoknak tanultok, hanem saját magatoknak, hogy tanulmányaitokat az életben értékesítsétek. Számptalan munka mező áll előttetek, mikor majd az iskolai falai közül kikerültek. Az *ipar, kereskedelem, földmívelés, katonaság és a tudományos pályák* egész sokasága: de a miveltséget, a tudományt sehol sem nélkülözhetitek. Gyűjtsétek azért szorgalmasan az ismereteket, mert hazánknak különösen nagy szüksége van munkás és tanult polgárookra. Legyetek ti is az új Magyarországnak, a nemzet jövő nagyágának erős oszlopai.

Példa kell nektek, a kit kövessetek? Tekintsetek a gyermek Jézusra, a ki ott áll minden idők gyermekei előtt küvetendő példaként. Róla jegyezték fel az irások, hogy 12 éves korában: *engedelmes vala az ő szülőinek és gyarapodik vala bölcsességben, testének állapotjában, Isten emberekelőtti kedvességben.* (Luk. II. 51. 52).

Legyen a ti lelketeknek is legfőbb ékessége az *éberség*, hogy rólatok is mindezeket el lehessen mondani.

(Folyt. köv.)

Vajda Ferencz.

Két temetés.

Ott künn az utcán, ablakom alatt
Egy bús temetési menet halad.
Szegényt temetnek, mutatja a menet,
Mely ott halad a koporsó mellett
S a koporsó után, szegényes gyászban
Egy öreg asszony sirdogál magában.
A néma fájdalom olyan megható,
Mely minden arczon ott látható;
Szívemig hat el, bár nem tudom
Ki az, kit illet ez igaz fájdalom,
A gyülekezettel én is könnyezek,
Velük sirok, velük érzek.

Alighogy elhalad a menet,
Fényes gyászkocsi, fényes kíséret
Mutatja, hogy halottat visznek,
Hogy valami nagy urat temetnek,
S bár könyeznek, de a fájdalom
Nem igen látszik az arczokon;
Csak hull a könny, mert úgy követeli
A látszat, és még nem tudom, hogy mi,
Mert komédia az az egész élet,
Számításból fáj a szív, számításból szeret.

És én ugy elgondolkodom,
Szívemet kérdelem, ott tudakolom,
Mi volt különbség a két temetés között,
Hogy mig egyiknél szemembe könny szökött,
Addig a másikat bár szánakozva néztem,
Részvétet iránta én még nem éreztem

És szívem megadja rá a feleletet:
Ott igaz a fájdalom, hol igaz a szeretet.

Csiki Albert.

Világkrónika.

Japán-orosz béke. Szeptember 5-ike, délután 3 óra 47 perczkor irták alá Portsmouthban a japán és orosz békebiztosok a békekötést, mely a történelem legvéresebb háborujának vet véget. Portsmouthban az arzenál körül megszólaltak az ágyuk. Nagyobb ünnepélyesség nem volt és nem is lesz. A japánok kerülnek az ünnepléseket, mert otthon nem nagyon lelkesednek a békéért a japán követek engedelkenysége miatt. De végre is a béke nagy áldás az emberiségre s valakit ünnepelni kell érte. Ez a férfi pedig Roosevelt, az Egyesült-Államok elnöke, a ki közbenjárásáért, a béke megkötéseért tett fáradozásaiért halomszámra kapja az üdvözléseket koronás főktől és egyesektől.

Japánország fővárosában *Tokióban* lázadás ütött ki, a béke miatt. A várost több helyen felgyújtották. A polgárság elhatározta, hogy felkéri Ojamát, hogy folytassa tovább a háborút. A lázongás oly nagy, hogy röktön ítélő bíróságot kellett felállítani.

Pusztító földrengés Olaszországban. Calabria félszigeten rettentő földrengés pusztított. A földrengés által sujtott területben eddig ötezer

halottat és tizezer sebesültet számláltak össze. A börtönökben tomboltak a foglyok, egy templomnak a teteje beomlott, nők öltözetlenül ugráltak ki az ablakokon az utcára. Egy marhapásztort, amikor marháját kihajtotta a mezőre, egy a földrengés által támadt hasadék elnyelte. Egy lelkész rémületében leugrott az erkélyről és meghalt. Pizzában egy szikla a rajta levő házakkal együtt 40 méternyire sülyedt, miközben 20 ember életét vesztette. Sokan a hozzátartozóik elvesztése felett érzett bánatukban megölték magukat. A helyzetet nagyon súlyosítja a kórházak és menhelyek hiánya. A halottak a temetőben koporsó nélkül, temetetlenül, csupán lepedőbe csavarva hevernek. A pusztítás olyan rettenetes, hogy egész Kalábria holttestek és romok halmazához hasonlít. Szombat éjjel a földrengés megújult. Palmiban a börtön falai összeomlottak. Siderno, Vandersimia, Tricilico és Tiffoni helységek teljesen elpusztultak. Ötvenezer ember maradt hajléktalan.

Egyházi élet.

Az egyházkerületi Egyházi Értekezlet közgyűlése, Sepsiszentgyörgyön lesz az idén a Székely-Mikó kollegium Mikó Imre ünnepévével kapcsolatosan. A kollegium és az Értekezlet elnöksége október hó 17. és 18. napjaiban állapodtak meg. Az Értekezletet a sepsiszentgyörgyi egyházközség és a kollegium fogadják vendégül. Ugy az egyházmegyében, mint az egyházközségben élénk mozgalom foly, hogy a közgyűlés tagjait minél szebb fogadtatásban részesítsék. Közlebből a közgyűlés tárgysorozatát is ismertetni fogjuk.

A kolozsvári theol. akadémiára, az 1905. 6. évre, összesen 133 növendék iratkozott be. Ezek szerint így oszlanak meg. I. éves: 40. II. éves: 36. III. éves: 31. IV. éves: 26. Öröndetes jelenség, hogy a papnövendékek száma szaporodik, mert még mindig 48—50 egyházunk áll üresen már évek óta.

Forrongás az egyházi adók miatt. A hajdúvármegyei alsó és felsőjózsa nép, már két hete forrong. A forrongás oka az, hogy a földhöz ragadt szegény embereken 60—80—100 korona, 10—15 évre visszamenő egyházi adót akarnak behajtani, amelyet állításuk szerint egyszer már megfizettek. A nép azt hangoztatja, hogy kétszer nem fizet, inkább meghal. Mondják, hogy a régi egyházi adók elsikkadtak volna, de hát akkor miért nem tettek bünyfenyítő feljelentést? Az előjáróság a nép pártján áll és a végrehajtásoknál való hivatalos segédkezést megtagadta. Toronyi jegyző közbelépése sem használt, mert a végrehajtásokat a végrehajtó, aki a törvényen kívüli állapot miatt ugyis ráér, hiszen dolga nincsen, sorra foganatosította. Most már az árverés van csupán hátra. Az a hír terjedt el, hogy a lefoglalt ingóságokat a napokban a csendőrség segítségével össze akarják hordatni és úgy fogják elárvereztetni. Ez esetben véres zendülés fog kitörni. Jól tudja ezt a hatóság és a csendőrség is, miért is sürgősen megkereste a hajuböszörményi főszolgabírói hiva-

talt, hogy haladéktalanul intézkedjék az árverések felfüggesztése iránt, mert a végsőig elkeseredett és felizgatott nép még vérontásra is képes. Ez aztán igazi egyházépítő és hiterősítő munka!

A német császár vallásossága. Schreman kapitány, ki a német császári jachtot a Hohenzollernt vezényelte a császár legutóbbi marokkói kirándulása alkalmával, írja a következőket: »A vasárnapok nagy ünnepélyességgel teltek el a hajón. Azt a gondolatot támasztották bennem, hogy ezek szükségesek voltak nemcsak a formáságból, hanem magának a császárnak olyan életszükségletét képezték, amely nélkül ő el nem lehet. Az istenitisztelek éppen olyan egyszerű volt, mint ott-hon. Felöltöztünk frakkba, minden rendjel nélkül. Csak a császár viselt tengernagyi egyenruhát. A két hajó zenekara már előre elfoglalta helyét a legnagyobb teremben, az olvasó szobában. Mi is összegyülekeztünk s a császár pontban 11 órakor megjelent. Megállott a szószék előtt s kijelölte az éneklendő zsoltárt s ez mindig a Luther éneke volt »Erős várunk nekünk az Isten!« A liturgikus rész elvégzése után Dryander udvari lelkész tartott prédikációt, a mely tizenöt percig tartott s ezt követte az uri ima elmondása, a melyet a császár maga mondott elő s az istenitiszteleket egy ének vers eléneklése zárta be. Az istenitisztelek után megbeszéltetett a predikáció, nem dogmatikai, hanem emberi szempontból. Maga a császár e téren is bámulatos jártassággal bír. Nálunk hányadik ember tudja, mit prédikált a pap?

A kegyesség utja.

Egy kálvinista pap naplójából.

Ha valami jót tettél — feledd el s tégy valamit, a mi jobb még annál is.

A jó barátot felhasználni, ez bölcsesség, de még nagyobb bölcsesség ha ellenségünket is fel tudjuk használni saját javunkra.

Minden egyes nap egy tanító mester, a mely megtanítja azt, a mit egyéb nem taníthat meg.

Milyen mélységeket és magasságokat fedez fel az, a ki önmagát jól ismeri.

Légy mindig független a kor divatos jelenségeitől.

A ki a legjobbat óhajtja, az gyakran a legkeserűbbet kénytelen megízlelni.

Csendes időben gyűjts erőt a viharos napokra. Reméld a jótól a jót s a legjobbtól a legjobbat.

Tanuld meg naponként más emberek léha beszédéből a hallgatást.

A külső boldogság csak a véletlen szerencsétől függ, de a belső boldogságot az ember önmaga teremti meg önmagának.

A ki a csillagok felett uralkodik, vigyáz minden hajszáladra s a ki a napnak fényt ad, az emberi szemnek is ragyogást kölcsönöz, a mi a belső örömmel kifejezése.

Legyen a munka örömd, akkor a nyugalom valóságos gyönyörűség lesz.

Istennek millió utja van, a melyen megáldhatja az embert.

Ne csüngj soha egy hajszálon, ha ez elszakad, akkor hová sülyedsz?

Türj, szenvedj, kiméld felebarátodat, bocsáss meg neki, de szeress mindig.

A mi nem jó a sziv mélyéből s nem hat a sziv mélyébe, a mi nem tesz szellemesebbé és nemesebbé, az nem nekünk való, az eltűnik, mihelyt meghalunk.

Tiszteld az igazságot és az erényt, akár milyen alakban jelenik meg. Szeresd a jót az ellenségénél is, gyűlöld a rosszat a jó barátnál is. Védd meg az ártatlanságot. Ne hizelegj senkinek, legkevésbé pedig a hizelgőnek.

Látogasd meg a betegeket, ne menekülj a szenvedő elől. Ne szégyeld magad a szegény emberrel való érintkezésben.

Isten különböző utakon vezet, majd simán, majd meredeken, de soha se hagy el minket. Minél tovább vezet, annál inkább érezzük az ő dicsőségét. Hová vezet? Tökéletességre, boldogságra és szabadságra.

Szeresd, a ki téged szeret hüen, igazán, de ne bálványozz senkit.

(Lavater zürichi pap nyomán.)

Király Béla.

Mai képünkhöz.

Mai képünkön az *ilyefalvi ref. templom* látható gyönyörű környezetével. A templom egyike a legrégebbi templomoknak, melyek Háromszék-megyében a ref. vallás hirdetésére épültek. Az egész templom erős várfalakkal van körülvéve. Ilyefalvi egyházunk 1904-ig püspöki vizsgálat alatt álló egyház volt, mikor is a többi püspöki egyházzal bekapcsolatott az illetékes egyházmegyébe.

Vegyes hírek.

Megbukott a Fejérváry kormány. Br. Fejérváry Géza miniszterelnök a mult napokban kihallgatáson volt Ő Felségénél és jelentést tett arról, hogy mi a kormány programja. Tervbe vette a kormány tudvalevőleg az általános titkos választói jogot. Ő Felsége tetszésit azonban nem nyerte meg a kormány követendő politikája, s különösen nem járult hozzá az általános titkos választói joghoz, mire Fejérváry-kormány beadta a lemondását. Ő Felsége a lemondást elfogadta, de egyben megbizta az ügyek ideiglenes vezetésével. Szept. 15-én megnyílik a Ház, s akkor ott is bejelenti a lemondást. Ő Felsége *Kossuthot* és *Andrássyt*, *Bánffyt* kihallgatáson fogadja még e hét végén.

Magyar ipar Amerikában. Egy amerikai nagy kereskedő cég megbizta egyik alkalmazottját Benneger kisasszonyt, hogy bevásárlásokat, rendeléseket tegyen Erdélyben és további rendelésre mintákat küldjön. Benneger kisasszony Belinből, a hol a cég megbizásából tartózkodott, egyenesen Kolozsvárra jött s az EKE főtítkárságának irányítása mellett első sorban Bánffy-Hunyad vidékén Körösfő községben nagyszabású kalotaszegi varottas s faipari cikkekben

tett megrendelést. Megtekintette az EKE muzeumát, ahol különösen a kalotaszegi varottasok valósággal elragadták. A kisasszony nagyszabású rendelést vett tervbe s elhatározta, hogy a mintákat lefényképezteti s elküldi nagyobb külföldi lapoknak. A kiválasztott mintákkal kiutazott a vidékre, hogy a néppel tárgyalásba bocsátkozzék a cikkek nagybani készítésének árai felől. Rendkívül csodálkozott azon, hogy nálunk nincs felkarolva a nép munkája és a nép éhhaláláig sem akarta megérteni, hogy mi az előhaladt kultúr nép miért mellőzzük pór népünk művészi munkáját. Egy csinosan kifaragott íróasztalra való itató tartót, a mi nálunk egy korona, Londonban 5 márkáért (5 kor. 85 fill.) árulnak. Bizony éhhalálra vagyunk mi magyarok!

Pozsonyvármegye közgyűlése Burrián Pál indítványára feliratot intéz Vaszary Kolozs hercegprímáshoz, hogy tekintettel a féktelen panszláv izgatásokra, tiltsa el attól a papságot és gondoskodjanak a szemináriumokban a papnövendék hazafias irányu neveléséről. Szomorú világot vet ez a hazafias felirat a magyarországi egyházi viszonyokra. Sajnos dolog, hogy akadnak templomok, hol a magyar nemzet törekvései ellen izgatnak.

Lóhus mészárszék Kolozsvárt. Hamák Venczel, prágai hentes legény engedélyt kért a minisztertől, hogy Kolozsváron lóhust vág hasson. Ezt meg is kapván, október elsejétől orvosilag megvizsgált lovakat fog vágni. A ló hus kilóját 60 fillérben szabta meg. Ezen kívül egyéb lóbus készítményeket is árulni fog.

Nagy tűz. Sárvasár kolozsmegyei községben mult napokban nagy tűzvész dühöngött. A Tamási-féle tanyán csaptak föl a lángok késő éjszakának idején s pitymalatra már 14 telkes gazda háza, behordott takarmánya és gazdasági épületei égtek hamuvá. A kár meghaladja a 20 ezer koronát. Különös módon került ki a gyujtogató. Egyik Tamási testvérré gyanakodtak, de senki sem fogta tetten, s így nem merték elfogni. Egyszer csak kiabálni kezdették:

— Fogjátok meg a gyujtogatót s vessétek a tűzbe! Vasvillát bele!

Tamási János nem messze állt az égő csürtől s mikor a fenyegető hangokat meghallotta a kert hátulsó részén kimenekült a faluból. Mikor a csendörök elfogták, kivallotta, hogy bosszúból gyujtotta föl testvéreit.

A szerkesztő postája.

V. A. A küldött dolgozat meséje nagyon is ismeretes, de a sok szép bibliai idézet érdemesé teszi a közlésre. A mint sor kerül rá, közöljük.

Cs. M. Tordaszentlászló Előfizetése tulajdonképpen nov. 15-ig van elintézve, de év végéig küldeni fogjuk a lapot.

K. F. Hidvég. Előfizetésed ez évre rendben van. A mult évvel sincs semmi baj.

B. I. Segesvár. Az 1904. jan. 19-én feladott utalványom 10 koronát vettünk. Ebből 4 korona a Tiszteleted, 4 kor. a sárpataki egyház részére könyveltetett el, a mint írva volt. A fennmaradó 2 koronát a Szabó Mihály javára irtuk. Az ő részéről áll fen tehát a mult évi 2 kor. követelés.

Többeknek. Mult évi hátralékos előfizetőinket szívesen felkérjük, hogy tartozásaikat küldjék be, hogy ne kelljen nekiket a sepsi-szentgyörgyi közgyűlés elé terjeszteni.